

Felnézet

ÚJ PIAC A HAVANNA LAKÓTELEPEN

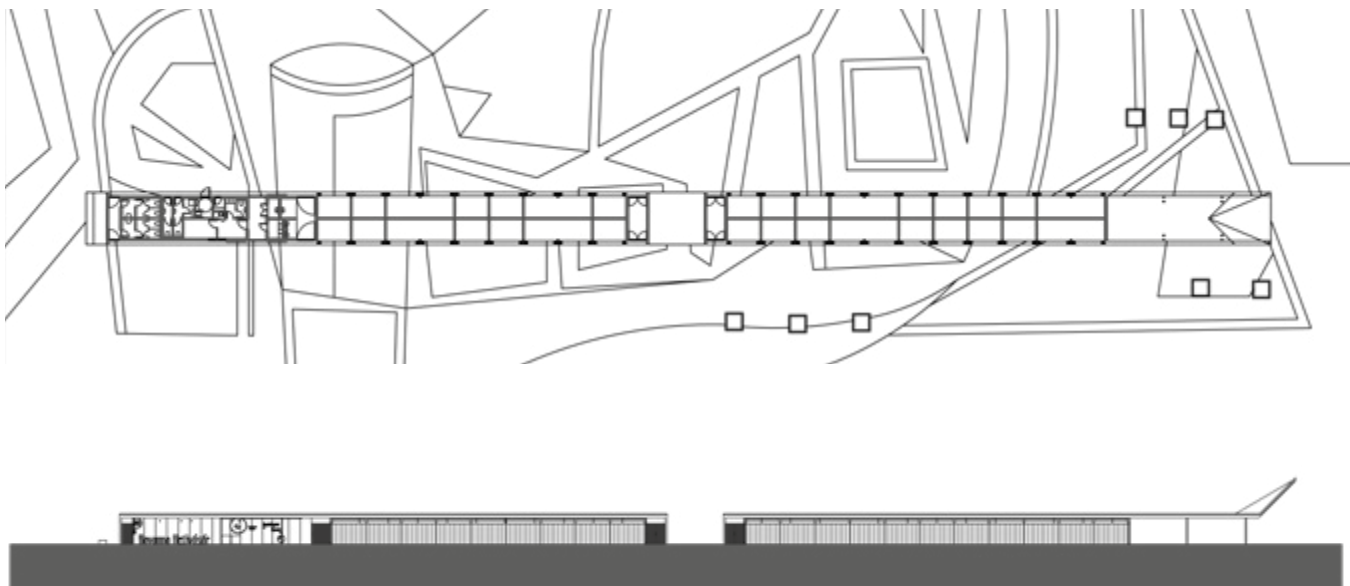
Szerző: ZSOLDOS ANNA | Építészeti fotó: BUJNOVSZKY TAMÁS
Drónfotó: MOZAIK ÉPÍTŐIPARI KFT.
Építész tervezők: KELLER FERENC – KELLER MŰTEREM KFT.
ÉS LÁRIS BARNABÁS – MODULART STÚDIÓ KFT.

A Havanna-telep neve szitokszóvá piszkolódtott az évek alatt. Szimbóluma lett 70-80-as években emelt városperemi lakótelepeknek, a társadalmi és etnikai szegregációnak, a rossz körülményeknek, az ebből fakadó bűnözésnek. Ugyanannyira, mint a lakótelep szó. A mögöttes ideológia, az urbanisztikai koncepció, a házigyári technológia is visszás volt, és a mai napig is az maradt emlékezetünkben.

A piacnapon kívüli hasznosításra is gondoltak a tervezők, ezért a Kondor-festmény részletére egyéb felfestések is kerültek. Ezeket a környékbeli gyerekeknek szánták, időtöltésül, amikor a piac nem működik.

A

Havanna-telep két ütemben épült, az ötödik ötéves terv időszakában, 1976 és 1981 között, majd 1987-1988-ban a tízemeletes lakótömbök felhúzásával folytatódott, tervezőjük Virág Csaba volt. Területén a 19. században gyártelep és a hozzá tartozó munkástelepek álltak, majd az első világháború után, a trianoni területvesztéset követően a nagyarányú bevándorlást itt is megpróbálta orvosolni az állam a teleszerű lakásépítő akciókkal. A gyár helyén, 1926-ban építették fel az egy- és kétszintes típustervekből álló, komfort nélküli szociális negyedet, mely egészen elbontásáig, 1977-ig állt. A Havanna lakótelep építéstörténetéből kiolvashatjuk a 20. század szociális építészetténeke változó tendenciáit: a kertvárosoktól és az angol paternalista gyárosoktól örökölt teleszerű építkezéstől a szovjet blokkban egységesen fellépő paneles beépítésig.

A Havanna-telep egyik ikonikus pontja a telep határán álló holt terület. Csak a hét napján, szombaton délelőtt telik meg élettel,

itt működik a telep piaca, a Havanna-hetivásár. A terület hétközben parkolóként funkcionált, itt állnak a lakásokhoz tartozó garázsok. A vásár 1989 szeptembere óta működik stabil árus- és vevőkörrel. Az árusok lakókocsikból, csomagtartókból árultak, infrastrukturálisan elmaradott körülmények között. A piacon csak egyetlen csap működött, mosdó is alig akadt, az áramot generátorral osztották meg egymás között az árusok.

A XVIII. kerületi önkormányzat 2016-ban nyerte el Főpolgármesteri Hivatal TÉR_KÖZ pályázatának támogatását, melynek célja, hogy közösségépítő céllal rehabilitálják a zárványként működő vagy leszakadó közösségi tereket. Az önkormányzat önrészből és a pályázati úton nyert támogatásból épülhetett meg az új piac, melyet Keller Ferenc építész a Modulart építész irodával közreműködésben tervezett meg. Az elsődleges cél a piac infrastrukturális felfejlesztése és összképének helyreállítása volt.

Egy olyan piac helyigénye, ahol autóból vagy mozgósátrak alól árusítanak, irdatlanul nagy. A tervezést megelőzően az önkormányzat közvélemény-kutatást végzett a vásárlók és az árusok között, és rajzpályázatot is hirdetett iskolásoknak, ők hogyan képzelik el az új piacot. Keller Ferenc többször is csak szemlélődni járt a helyszínre, és nagyon megszerette a piac eredeti, kusza látványát. Első tervében az árusok lakókocsijaira rímelve készített egy megoldást, de a piac élete szempontjából azonban a második terv praktikusabbnak bizonyult. A helyszínen álló garázssorral párhuzamosan és arra válaszolva egy erős gesztusú, hosszú építményt alakítottak ki, melynek két oldalában bérelhető helyiségek nyílnak. Itt helyezkedik el a piacvezetőség irodája, és a vizesblokk is ide lett komponálva. (A piac május végén nyitott, és habár sok minden megváltozott a régi viszonyokhoz képest, az üzemeltető nem szabott megfizethetetlen bérleti díjat a fedett áruhelyekért.)

Beszámolóik alapján az árusok és a vevők is elégedettek az új piaccal

Az épület legrepresentatívabb eleme a piac kapuzataként is felfogható felhajlót, fedett árkád. (Itt például kényelmesen el lehet fogyasztani a kifőzdék kínálatát.) A többi térrész egyszerűsége láthatóan egységes esztétikai vezérelv mentén készült, egy kompozíciót képez. Az árusok sátrainak színes paravánjai, illetve az üzletek árnyékolói harmonizálnak az épület nyitórészének színesre festett felületével és az aszfalt színezésével. A piac ugyanis nem egy nézetre lett komponálva, hanem azzal is számol, hogy környező tízemeletek ablakaiból is rálátni. Így területének aszfaltburkolatát a pesterzsébeti születésű művész, Kondor Béla egyik kevésbé ismert, Csendélet című festményének részletéből vett átíratával díszítették. Az ötletet egyrészt az adta, hogy Kondor repülőmodellezéssel is foglalkozott, számos képén

visszaköszön ennek szimbolikája. A kép felülnézetre való komponálásához egy geometrikusabb és színesebb művet keresett az építész. Keller Ferencet a tervezés során a panelhez mint környezethez való illeszkedés vezérelte. Egy olyan kompozícióban gondolkodott, mely nem elítéli vagy felülírja a környezet esztétikáját, hanem kortás módon vinné tovább azt. Elképzelése szerint a lakótelep áradó, nagy, széles gesztusaihoz csak hasonló tulajdonságokkal bíró épület társítható, amely az egy lendülettel létrehozott, egyszerű és erőteljes, geometrikus esztétika feltételeinek meg tud felelni.

Mostanában más szelek fújnak, hisz olyan időköt élünk, amikor a Havanna-telep kortársait inkább épp lebontásra ítélik. Az utóbbi hónapok bontási határozatai – például a telep építésének, Virág Csabának a Várban álló Teherelosztója, vagy Szabó István Szervita

téri Irodaháza – azt mutatják, hogy sem a közvélemény, de az építész szakma sem igazán néz szembe azzal, hogy ezek az épületek, mindenfajta ideologikus vagy eszmei tartalmuk ellenére is, építészeti múltunk részét képezik. Technológiájuk, formaviláguk megismételhetetlen, és értékkel bír. A következő Velencei Építészeti Biennálé magyar pavilonja, mely az Othernity címet kapta, ugyancsak ezt a kérdéskört vizsgálja modern és posztmodern építészeti emlékeink kapcsán.

Még ha hadakozunk is ellene, panelrengetegek épített örökségünk részei, melyek kulturálisan összekötnek minket számos posztszovjet országgal. Olyanokkal, amelyek ezt a sajátos formavilágot, ezeket a speciális jelentéstartalmakat értékékként transzformálják és építik bele a kortárs művészetbe, valamint az építészeti szakirodalomba.

Tervezés: 2017-2018

Kivitelezés: 2019-2020

Hasznos alapterület: 367 m²

Bruttó szintterület: 542 m²

Generáltervező: MODULART KFT.

Felelős tervező: KELLER FERENC (KELLER MŰTEREM KFT.) ÉS LÁRIS BARNABÁS (MODULART STÚDIÓ KFT.)

Építész tervezők: BORS ESZTER, BÖRÖCZ PÉTER

Környezetredezés tervező: KONTRA DÁNIEL

Megbízó: BUDAPEST

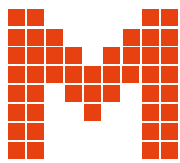
FŐVÁROS XVIII. KERÜLET PESTSZENTLŐRINC-PESTSZENTIMRE ÖNKORMÁNYZATA

Generálkivitelező: MOZAIK

ÉPÍTŐIPARI KFT.

A piac a környező lakótelep formanyelvének kortárs leképezése

MOZAIK
Építőipari Kft.

Alapítva: 1991

Generálkivitelezés 29 év tapasztalattal

Magasépítés

■ Svábhegyi Református Parókia

Műemlékfelújítás

■ Verőce, Református templom

Belsőépítészet

■ Csikó sétány Rendelőintézet

+36 1 780 4173

| mozaikepito.eu |

iroda@mozaikepito.eu

OCTOGON
ARCHITECTURE
& DESIGN
ÉVES ELŐFIZETÉS

8 LAPSZÁM:
13.260 FT/ÉV

WWW.OCTOGON.HU/MEGRENDELES
MEGRENDELEM@OCTOGON.HU

ÉVES ELŐFIZETÉSI LEHETŐSÉG!

Az **OCTOGON ARCHITECTURE & DESIGN** kapható minden **RELAY** és **INMEDIO** újságüzletben, valamint a nagyobb hipermarketekben, benzinkutakon.